

תכנית לימודי נשים ומגדר בסיוע NCJW
THE NCJW WOMEN AND GENDER STUDIES PROGRAM
תכנית לימודים בין-פקולטטית לתואר הראשון

כללי:

1. משך הלימודים לתואר הראשון הוא שלוש שנים ולתואר השני שנתיים.
2. במהלך החודש הראשון ללימודים מחוייבים תלמידי שנה א' לתואר ראשון בביצוע לומדה להכרת קטלוג הספרייה. הגישה ללומדה אפשרית בכתובת הבאה: <http://tau.ac.il/cenlib>
3. תלמידים שלא השיגו פטור באנגלית מחוייבים להגיע לפטור עד תום שנת לימודיהם הראשונה.
4. תלמידים שהחלו לפני תשס"ד מחוייבים בהגשת שתי עבודות סמינריוניות.
5. תלמידים שהחלו לפני תשס"ו מחוייבים בהשלמת הלימודים הפקולטטיים.

כללי:

התכנית נלמדת במסגרת בין-פקולטטית, המשלבת ארבע פקולטות: רוח, אמנויות, חברה, משפטים.

התכנית נלמדת במסלול דו-חוגי לצד חוג דיסיפלינרי נוסף (ולא לצד תכנית רב-תחומית או בין-תחומית), ומתוכננת להימשך שלוש שנים (סה"כ 60 ש"ס).

התכנית נתמכת על-ידי הארגון האמריקני "מועצת נשים יהודיות - ארה"ב" – NCJW (National Council of Jewish Women). התכנית מציעה לתלמידיה מלגות מתרומת NCJW.

מטרת התכנית:

בתכנית זו מוצגים לימודי נשים ומגדר בתחומים מגוונים ומנקודת מבט ביקורתית. היסטוריה, פילוסופיה, סוציולוגיה, תולדות האמנות, חוק ומשפט, פוליטיקה, קולנוע, ספרות, חינוך, פסיכולוגיה - ועוד - כל אלה נלמדים תוך בחינה ביקורתית של הנחות היסוד המדעיות שלהם, ותוך שילוב לימודי נשים ומגדר ואלטרנטיבות פמיניסטיות להמשגה ולתיאור מדעי. התכנית בנויה על תשתית רחבה של תאוריות פמיניסטיות, ועל מגעיהן עם תאוריות בתחומים קרובים. במוקד הדיון עומדות שאלות של מקומן ותפקידן של נשים, כמו-גם של מיעוטים לאומיים, אתניים, דתיים, גזעיים, סוציו-אקונומיים ומיניים; שאלות על צורות ייצוגם של אלה בתרבות; שאלות על אודות האופן שבו הדיון בשוליים החברתיים משנה את צורת החשיבה אודות התרבות בכלל; ושאלות על המושג 'גבריות' במכלול היבטיו וזיקותיו.

תכנית לימודי נשים ומגדר מניחה כי בכל התחומים המדעיים חסר במידה זו או אחרת הייצוג השוויוני של נשים: על דעתן, על עולמן, על קולן - כל אלה הודרו מן השיח שעניינו "בני אדם" באשר הם, או צומצמו למידות שוליות וצדדיות. ממילא משתמע שבתכנית יש גם התייחסות לגורמים להעלמה זו, דהיינו למושגים הקשורים ביחסי כוח ושליטה. התכנית מתייחסת להיבטים שונים של מיעוט הייצוג הזה, מנתחת את סיבותיו והקשריו ואת הדרכים בהן התמודדו נשים ומיעוטים שונים עם מיקומם השולי, תוך הצעת סדר יום מחשבותי, אינטלקטואלי ומחקרי, אלטרנטיבי. הדיון הפמיניסטי בנשיות מעלה ממילא מחשבות חדשות על היווצרות, ייצוג והשתנות של תפישת הגבריות, על תפישת היחסים בין המינים ועל הדינאמיות שבהגדרות המגדריות.

דרישות רישום וקבלה: ראו חוברת המרשם של האוניברסיטה, תשס"ו.
תנאי הקבלה לתלמידות/ים ותיקות/ים (בעלות/י השכלה אקדמית חלקית באחת מן התכניות הקיימות ללימודי נשים ומגדר במוסד מוכר להשכלה גבוהה) - לפי החלטת ועדת ההוראה של התכנית ובכפוף לתקנון האוניברסיטה.
ועדת הקבלה של התכנית תדון בפניותיהן/ם של תלמידות/ים בעלות/י רקע אקדמי אחר או בעלות/י נתונים מיוחדים.

הכרה בלימודים קודמים:

תלמידות/ים שלמדו במוסדות אקדמיים מוכרים קורסים מתאימים לתכנית לימודי נשים ומגדר, יציגו את תעודותיהן/ם לוועדת הקבלה של התכנית. ועדות ההוראה והקבלה יקבעו את הזכאות להכרה ואת היקפה, בכפוף לתקנון האוניברסיטה.

מלגות:

התכנית מציעה מלגות לתמיכה בתשלום שכר הלימוד. המלגות מוענקות על-ידי מועצת נשים יהודיות - NCJW.
במהלך חודש ספטמבר 2005 יישלחו מכתבים לכל התלמידות/ים שהתקבלו לתכנית עם הוראות מדויקות. יהיה עליהן/ם למלא את טפסי הבקשה למלגות של דקאנט הסטודנטים, המצויים בדיונון. לאחר מילויים ובהתאם להנחיות התכנית, יש להביאם למזכירות התכנית.

התואר וציון הגמר:

התואר שיוענק למסיימות/י התכנית הוא: "בוגר אוניברסיטה בתכנית לימודי נשים ומגדר – B.A. in Women and Gender Studies".

התואר יוענק לתלמידות/ים שסיימו במקביל את לימודיהם בחוג נוסף – במסלול דו-חוגי.

ציון הגמר יחושב כדלקמן*:

ציוני שעורי המבוא (קורסי ליבה) - 25%

ציוני קורסי המסלולים (למעט סמינריונים) - 45%

ציוני הסמינריונים - 30%

* חישוב זה תקף לתלמידות/ים שהחלו לימודיהן/ם בשנת תשס"ה ואילך. לתלמידות/ים שלימודיהן/ם החלו קודם לכן יחושב ציון הגמר לפי המתכונת המופיעה בידיעון של השנה בה החלו את לימודיהן/ם.

לימודי התואר השני:

בתכנית אין לימודים לתואר שני בתשס"ו.

תלמידות/ים בעלות/י זכאות לתואר ראשון המעוניינות/ים להתמחות בלימודי נשים ומגדר במסגרת לימודיהם לתואר השני **באחד מחוגי האוניברסיטה**, יפנו ליועצי התכנית ויקבלו עזרה באיתור קורסים מתאימים בחוגיהן/ם להתמחות בלימודי נשים ומגדר. מורות התכנית יציעו את עזרתן לתלמידות/ים הכותבות/ים חיבורי גמר לתארים מתקדמים בתחום לימודי נשים ומגדר בחוגי האוניברסיטה.

אתר אינטרנט: מידע על אודות התכנית תמצאו בכתובת זו :

מבנה תכנית הלימודים *

תכנית הלימודים המפורטת להלן מתוכננת להימשך שלוש שנים.
קורסי הליבה: התלמידות והתלמידים בתכנית חייבים להשתתף **בששת** קורסי הליבה של התכנית עד תום השנתיים הראשונות ללימודיהן/ם - ולפחות **בשלושה מהם** בשנה הראשונה.

מסלולים: במקביל יבחרו תלמידות/י התכנית בשלושה **מסלולי לימודים** מתוך ארבעת המסלולים שבתכנית (רוח, אמנויות, חברה, משפטים), שניים מהם מורחבים (20 ש"ס כל אחד, כולל סמינריון אחד בכל מסלול – וראו בהמשך הערה על שינוי בנושא חובת הכתיבה של חיבור סמינריוני) ואחד מצומצם (6 ש"ס ללא סמינריון). את המסלול השלישי, המצומצם, ניתן להמיר **במסלול אישי** לפי החלטת ועדת ההוראה (פירוט להלן).

הדרכות: החל בשנת הלימודים תשס"ו חייבות/ים כל תלמידות/י התכנית להשתתף **בהדרכה חד-פעמית** בספריה המרכזית (למדעי הרוח והאמנויות) ובספריה למדעי החברה – שתי הדרכות בסך הכל. פגישת ההדרכה בכל אחת מהספריות היא בת שעתיים, ובסך הכל היקף ההשתתפות בהדרכות הוא 4 שעות מחוץ למניין שעות הלימוד; ההדרכה נערכת בסמסטר ב' במבחר מועדים; הודעה מפורטת על מועדי ההדרכות תפורסם ב"חוברת תכנית הלימודים". ההשתתפות בהדרכות מותנה בהשתתפות קודמת בהדרכת התוכנה הכלל-אוניברסיטאית "אלף", ולפיכך תלמידות/י התכנית חייבות/ים לסיים את חובת ההדרכה ב"אלף" בסמסטר הראשון ללימודיהן/ם. כל ההדרכות האלה הן תנאי מוקדם להשתתפות בסמינריונים. תלמידות/ים ותיקות/ים שירצו להשתתף גם הן/ם בהדרכות – מוזמנות/ים לעשות כן.

* מבנה התכנית המפורט כאן (מספר השעות בכל מסלול וחובת ההדרכות) חל על תלמידות/ים שלימודיהן/ם החלו בשנת תשס"ה ואילך. תלמידות/ים ותיקות/ים יותר ילמדו לפי תכנית הלימודים שפורסמה בידיעון בשנה בה החלו את לימודיהן/ם.

בשעת הכנת מערכת הלימודים על התלמידות/ים לברר את פרטי הקורסים:

- א. ב"חברת התכנית ללימודי נשים ומגדר", שתפורסם לקראת הייעוץ.
- ב. בידיעוני הפקולטות שבהן נלמדים חלק מן הקורסים – הידיעונים מתעדכנים באתר האוניברסיטה.

כל תלמידות/י התכנית יוזמנו לפגישת ייעוץ אישי, בה תיבדק מערכת הלימודים שהכינו לעצמן/ם.

עדכונים ושינויים בתכנית הלימודים מתפרסמים על גבי לוח המודעות של התכנית (בניין רוזנברג, קומה ב') – יש להתעדכן לפני פגישת הייעוץ.

תכנית הלימודים:

א. קורסי ליבה - חובה בשנים א'-ב' (לפחות שלושה קורסים בשנה א') *

בקורסי הליבה של התכנית מוצגת פנורמה מקיפה של תולדות מיקומן וייצוגן של נשים (תרבות ותיאוריה, היסטוריה, אסתטיקה, אמנות, משפטים וסוציולוגיה). כן מוצגות בקורסי הליבה תיאוריות פמיניסטיות מגוונות, המניחות תשתית של חשיבה ושל מחקר מנקודת מבט של המיקום ההיסטורי והמשתנה של נשים ושל גברים, במטרה להציע חשיבה ומחקר פלורליסטיים ורב-תרבותיים, וקורס מתודולוגי שמטרתו להציג שיטות מחקר הניזונות מתיאוריות ומחשיבה פמיניסטיות.

קורסי הליבה *:

1. היסטוריה של נשים ומגדר -	2 ש"ס
2. סוציולוגיה של מגדר ונשים -	3 ש"ס
3. בין המינים: תאוריות פמיניסטיות עכשוויות -	2 ש"ס
4. ייצוג האשה באמנות המודרנית -	2 ש"ס
5. פמיניזם, חברה ומשפט -	3 ש"ס
6. שיטות מחקר פמיניסטיות -	2 ש"ס (לתלמידי שנה ב' ומעלה בלבד)

* תלמידות/ים שהחלו לימודיהן/ם לפני תשס"ה ימשיכו ללמוד לפי המתכונת של קורסי הליבה שפורסמה בדיעוון בשנה בה החלו את לימודיהן/ם.

ב. ארבעת מסלולי התכנית

תלמידות/י התכנית יבחרו שלושה מארבעת המסלולים שבתכנית (רוח, אמנויות, חברה, משפטים), שניים מהם – לפי בחירתן/ם - במתכונת מורחבת ("מסלול מורחב") ואחד מהם – לפי בחירתן/ם - במתכונת מצומצמת ("מסלול מצומצם"). הלימודים להשלמת המסלולים יתפרשו על פני שלוש השנים של הלימודים לתואר – אפשר להתחיל את לימודי המסלולים כבר בשנה ראשונה, במקביל לקורסי הליבה. המסלולים מתוארים להלן במבנה כללי בלבד: סדר לימודים, סוג הקורסים, מניין השעות. הדרכה מפורטת, תנאי השתתפות ודרישות קדם - ראו ב"חוברת התכנית ללימודי נשים ומגדר" ובאתר התכנית שבאתר האוניברסיטה. בחוברת זו יצויינו דרישות הקדם לקורסים השונים, ובמיוחד אלה הנוגעות לסמינריונים.

הערה כללית – "סמינריון":

תלמידות/ים שלימודיהן/ם החלו בשנת תשס"ד ואילך יחוייבו לכתוב חיבור סמינריוני ("עבודה סמינריונית") באחד הסמינריונים שלמדו בהם, וחיבור רפראט בסמינריון השני שלמדו בו. הבחירה באיזה סמינריון יכתבו חיבור סמינריוני ובאיזה סמינריון יכתבו חיבור רפראט היא בידי התלמידות/ים.
החובה ללמוד בשני קורסי "סמינריון" במסלולים המורחבים נותרה בעינה.

ג.1. מסלול רוח מורחב (כולל סמינריון) – 20 ש"ס

במסלול מדעי הרוח מורחב יש לבחור באחת מארבע ההתמחויות הר"מ (ספרות ותרבות, היסטוריה, תיאוריה ופילוסופיה, כללי).

התמחות ספרות ותרבות:

מבוא לפילוסופיה פמיניסטית –	2 ש"ס
מבואות התמחות (סיפורת, שירה)	6 ש"ס
קורסי בחירה –	8 ש"ס
סמינריון –	4 ש"ס
סה"כ:	20 ש"ס

הערות:

- את מבואות ההתמחות (מבוא לסיפורת - שיעור ותרגיל, או מבוא לשירה - שיעור ותרגיל) אפשר לבחור מהחוג לספרות או מהחוג לאנגלית. לתלמידות/ים שיבחרו ללמוד את שני המבואות (סיפורת ושירה) תופחת מכסת קורסי הבחירה בהתאם.
- הסמינריון יותאם לקורסי מבואות ההתמחות (למשל, מי שלמדו מבוא לסיפורת לא יוכלו לכתוב סמינריון בשירה ולהיפך) ו/או לקורסים מתאימים שנלמדו בחוג השני של התלמידות/ים.
- תלמידות/ים שחוגגים השני הוא חוג ספרותי יהיו פטורות/ים ממבואות ההתמחות (אם למדו אותם בחוג השני) ויבחרו במקומם בקורסי בחירה.

התמחות היסטוריה:

מבוא לפילוסופיה פמיניסטית –	2 ש"ס
מבואות התמחות –	6/8 ש"ס
קורסי בחירה –	6/8 ש"ס
סמינריון –	4 ש"ס
סה"כ	20 ש"ס

הערות:

- מבואות ההתמחות הם: "חברה, משטר, תרבות" במאה ה-20 או במאה ה-19, ועוד תרגיל "חברה משטר תרבות" בכל תקופה אחרת מן החוג להיסטוריה כללית; או תרגיל מתאים מהחוג לתולדות עם ישראל; או קורס מתאים מהקבץ לימודי ישראל בב"א הכללי - סה"כ 6/8 ש"ס.
- הסמינריון יותאם לקורסי מבואות ההתמחות ו/או לקורסים מתאימים שנלמדו בחוג השני של התלמידות/ים.
- תלמידות/ים שחוגגים השני הוא חוג היסטורי יהיו פטורות/ים ממבואות ההתמחות (אם למדו אותם בחוג השני) ויבחרו במקומם בקורסי בחירה.

התמחות תיאוריה ופילוסופיה:

מבוא לפילוסופיה פמיניסטית –	2 ש"ס
מבואות התמחות מהחוג לפילוסופיה –	4 ש"ס
מבוא לתיאוריה ולבקורת של התרבות (או קורס חלופי)	4 ש"ס
קורסי בחירה –	6 ש"ס

הערות:

- א. מבואות התמחות מהחוג לפילוסופיה: שניים מקורסי המבוא בחוג לפילוסופיה: מבוא לפילוסופיה יוונית, מבוא לפילוסופיה חדשה, מבוא לאסתטיקה, מבוא לפילוסופיה של הדת, מבוא למטפיזיקה, מבוא לפילוסופיה פוליטית, מבוא לפילוסופיה של המדע, מבוא לפילוסופיה של השפה, מבוא לתורת המוסר - סה"כ 4 ש"ס.
במקום אחד המבואות הנ"ל ניתן ללמוד מבוא מהחוג לפילוסופיה יהודית.
ב. מבוא לתיאוריה ולביקורת של התרבות - 4 ש"ס, ללא תרגיל; או קורס חלופי כפי שייקבע על ידי התכנית.

התמחות רוח כללי מורחב (מותנה באישור יועצת המסלול):

מבוא לפילוסופיה פמיניסטית -	2 ש"ס
מבואות וקורסי בחירה (לפי ייעוץ בלבד) -	14 ש"ס
סמינריון -	4 ש"ס
סה"כ:	20 ש"ס

הערה:

מבואות וקורסי בחירה ייבחרו במיגוון של תחומים, ובלבד שלא ימנעו קבלה לסמינריון. יש להקפיד על מילוי דרישות קדם מינימליות לסמינריון.

מסלול רוח מצומצם - 6 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה ממסלולי מדעי הרוח שבחברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

2.ב. מסלול אמנויות מורחב (כולל סמינריון) - 20 ש"ס

זהו מסלול אינטגרטיבי, הבנוי מלימודיהם של כל חוגי הפקולטה לאמנויות.

מבנה המסלול:

קורסי מבוא - 6 ש"ס
קורסי בחירה - 10 ש"ס
סמינריון - 4 ש"ס

קורסי מבוא למסלול - סה"כ 6 ש"ס

- * יש לבחור ב- 6 ש"ס שעורי מבוא מההיצע שלהלן.
- * את המבואות ניתן ללמוד ללא רצף ולפרוש על פני שנתיים.
- * בעת בחירת קורסי המבוא יש לתת את הדעת לדרישות הקדם של הפרוי"ס (פרו-סמינריון) והסמינריון.

שעורי המבוא במסלול – ראו פירוט הקורסים בחוברת התכנית:

מבוא בתיאטרון
מבוא בתולדות האמנות
מבוא בקולנוע
מבוא מהתכנית הרב תחומית באמנויות

קורסי בחירה (שעורים ופרו"סים) – סה"כ 10 ש"ס

- * בחירת הקורסים במסלול זה תיעשה מתוך היצע השעורים בנושאי נשים ומגדר של כל חוגי הפקולטה לאמנויות – תולדות האמנות, קולנוע, תיאטרון, התכנית הרב תחומית.
- * בכפוף לאישור יועצת המסלול ניתן גם לבחור בקורסי בחירה אחרים מן החוגים בפקולטה לאמנויות בהיקף של עד 4 ש"ס, בכפוף למקומות פנויים.
- * בקורסי בחירה שהם פרו"ס (פרו-סמינריון) יש להגיש עבודה במקום בחינה ויש לעמוד בכל חובות הקורס.
- * בעת בחירת קורסי הבחירה יש לתת את הדעת לדרישות הקדם של הסמינריון.
- * מומלץ לתלמידות/י המסלול לבחור בין קורסי הבחירה במבוא לאמנות מודרנית (ש'+ת'), במיוחד אם בכוונתן/ם להשתתף בפרו"ס ו/או בסמינריון בתחום האמנות המודרנית.

סמינריון - 4 ש"ס

רשאיות/ים להשתתף בסמינריון תלמידות/ים שהשתתפו בשעור מבוא ו/או שעור בחירה ו/או פרו"ס באותו תחום/תקופה.
דרישה זו אינה חלה על תלמידות/ים שחוג/ם השני הוא בפקולטה לאמנויות ומילאו את דרישות הקדם בחוג השני שלהן/ם.

מסלול אמנויות מצומצם – 6 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה ממסלול אמנויות שבחוברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

ב.3. מסלול חברה מורחב (כולל סמינריון) – 20 ש"ס

מבנה המסלול:

מבוא לסוציולוגיה - שעור ותרגיל - 4 ש"ס

מבוא לאנתרופולוגיה - שעור ותרגיל - 4 ש"ס

[או: אחד ממבואות מדע המדינה (לתלמידות/ים שחוג/ם השני הוא סוציולוגיה ואנתרופולוגיה)]

קורסי בחירה – 8 ש"ס (כולל לפי הצורך: קורס בשיטות מחקר)

סמינריון - 4 ש"ס

סה"כ: 20 ש"ס

הערות:

א. אם הקורסים "מבוא לסוציולוגיה", "מבוא לאנתרופולוגיה", אחד ממבואות מדע המדינה "שיטות מחקר", נלמדים במסגרת החוג השני של התלמידות/ים, אפשר לבחור בקורסי מבוא חלופיים ממסלול מדעי החברה או בקורסי בחירה נוספים.

ב. מכיוון שבמסלול זה יש קורסים שהיקפם 3 ש"ס (ולא רק 4/2 ש"ס) - תתקין ועדת ההוראה את המניין הכולל של שעות הלימוד במסלול חברה (מורחב או מצומצם) בהתאמה לחובות התכנית.

מסלול חברה מצומצם – 6 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה ממסלול חברה שבחברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

ב.4. מסלול משפטים מורחב (כולל סמינריון) – 20 ש"ס

מבנה המסלול:

2 ש"ס	מבוא לפמיניזם ומשפט (קורס חובה)
	קורס מבוא נוסף מלימודי משפטים -
2 ש"ס	בנושא מגדר/חברה/מיעוטים/דמוקרטיה
12 ש"ס	קורסי בחירה מהמבחר המוצע במסלול
<u>4 ש"ס</u>	סמינריון
<u>20 ש"ס</u>	סה"כ:

מסלול משפטים מצומצם – 6 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה ממסלול משפטים שבחברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

ג. מסלול אישי – מצומצם – 6 ש"ס

מסלול זה מיועד לתלמידות/ים מצטיינות/ים המבקשות/ים ללמוד קבוצת קורסים סביב **נושא מלכד** במקום מסלול מצומצם ברוח, באמנויות, בחברה, במשפטים. בקשה להתקבל למסלול זה יש להגיש לוועדת ההוראה של התכנית רק לאחר תום שנת לימודים מלאה בתכנית ולאחר סיום כל קורסי הליבה. הרכבת תכנית הלימודים במסלול זה תיעשה עם יועצות התכנית.

מסלול זה כולל כתיבת חיבור גמר **השקול לחיבור סמינריוני או לרפראט**, במקום חיבור סמינריוני או רפראט כנדרש במסלולים המורחבים. הנחיות לבחירת נושא העבודה והדרכה לכתבתה ייעשו בתיאום עם ראש התכנית.

סגל התכנית

ראש התכנית:	פרופ' חנה נוה
יועצת ראשית:	ד"ר אורלי לובין
יועצת מסלול רוח:	ד"ר מירי רוזמרין
יועצת מסלול אמנויות:	ד"ר טל דקל
יועצת מסלולי חברה ומשפטים:	ד"ר דפנה הקר
מזכירת התכנית:	גב' שולה אוריאל

משרד התכנית: בניין רוזנברג, קומה ב', חדר 210
שעות קבלה: יום א', ג, ד' שעות 10:00-13:00
יום ב' - שעות 13:00-15:00
טלפון : 6405936-03
דוא"ל : shulau@tauex.tau.ac.il